

Tisková zpráva

Češi a spoření na důchod – listopad 2018

- ⊙ Téměř tři pětiny českých občanů (57 %), kteří dosud nejsou důchodci, v současnosti spoří či investuje, aby se zajistila na stáří.
- ⊙ Lidé se špatnou životní úrovní spoří na stáří výrazně méně než lidé s dobrou životní úrovní.
- ⊙ Ve srovnání s předešlými lety jsou obyvatelé České republiky pozitivnější vzhledem k obavám o finanční zajištění v důchodovém věku.
- ⊙ I nadále ale pouze přibližně desetina občanů věří, že je stát v penzi dostatečně zaopatří.

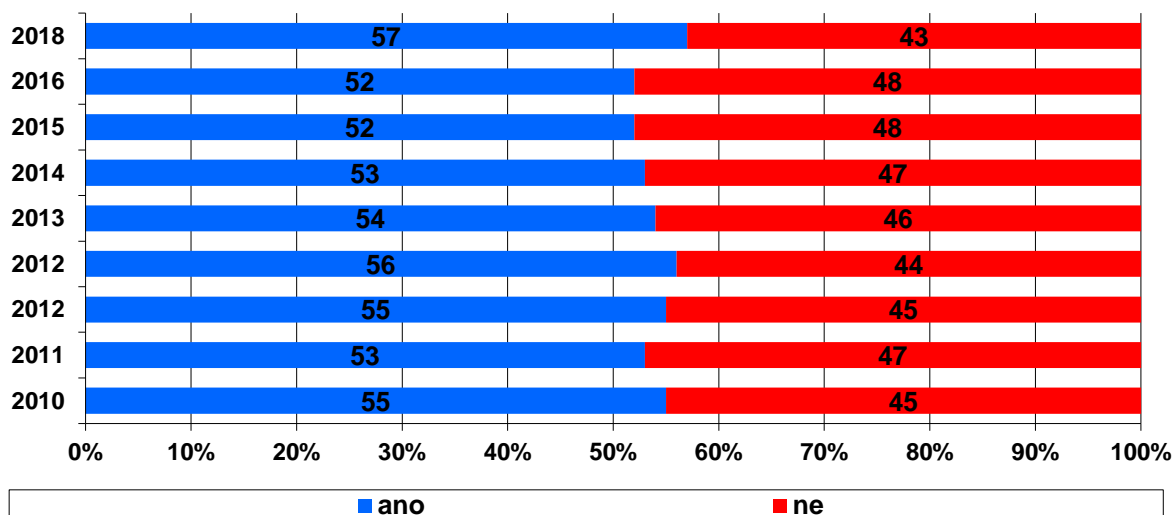
Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

V rámci listopadového výzkumu CVVM SOU AV ČR v.v.i., dotazovalo občany¹ České republiky na téma finančního zajištění ve stáří. Otázky byly zaměřeny nejen na subjektivní obavu z budoucího nedostatku ekonomických zdrojů či důvěru v zaopatření státem, ale také na faktickou přípravu v podobě investic a úspor.

Téměř tři pětiny respondentů (57 %), kteří zatím nejsou důchodci, spoří nebo investují, aby se zajistili na důchod². Zbytek (43 %) se na stáří ekonomicky nepřipravuje. V porovnání s výzkumem realizovaným v listopadu 2016 podíl občanů, kteří si spoří či investují, aby se zajistili na stáří, mírně vzrostl (o 5 procentních bodů). Graf 1 dokládá, že podíl lidí spořících si na stáří je ale v čase poměrně stabilní a mezi roky 2010 a 2018 se vždy pohyboval v rozmezí 52 až 57 %. Dlouhodobě tedy mezi obyvateli ČR, kteří dosud nejsou v důchodu, převažují lidé, kteří se na stáří snaží ekonomicky zabezpečit.

Graf 1: Podíl obyvatel České republiky spořících na stáří

Pozn.: Odpovědi obyvatel ČR starších 15 let bez důchodců.

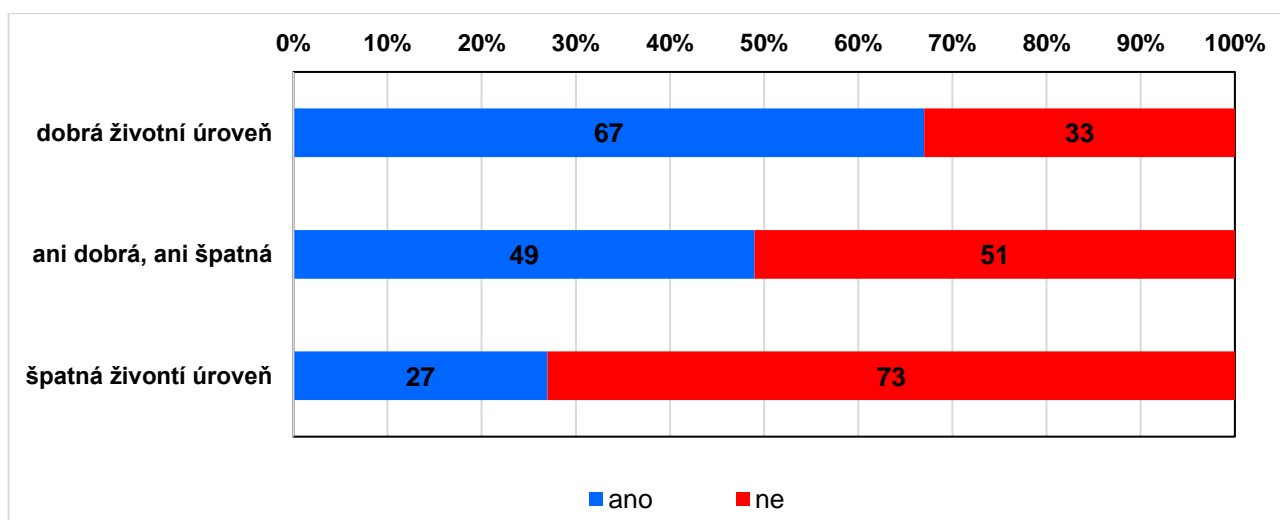
Zdroj: CVVM SOU AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

¹ Na otázky odpovídali všichni respondenti kromě důchodců.

² Otázka: „Spoříte si nebo investujete v současné době, abyste se zajistil na důchod? Ano, ne.“

Podstatně častěji šetří či investují dotázaní s dobrou životní úrovní domácnosti (viz graf 2), kterých se na důchod připravují přibližně dvě třetiny (67 %). Mezi dotázanými, kteří životní úroveň vlastní domácnosti označili za „ani dobrou, ani špatnou“, se na důchod připravuje necelá polovina (49 %) a lidí se špatnou životní úrovní spoří či investuje na důchod pouze o málo více než čtvrtina (27 %). Podíl lidí, kteří se finančně připravují na důchod, také roste s věkem, když ve věkové kategorii do 30 let tvoří pouze necelých 30 %, ve věku 30 až 44 let 60 % a u lidí starších 45 let je to 71 %. Rozdíly jsou také mezi respondenty s různým stupněm dosaženého vzdělání. Nejméně si spoří či investují na důchod lidé se základním vzděláním (25 %), u lidí vyučených nebo se středním vzděláním s maturitou je to již více než polovina (54, respektive 59 %) a nejčastěji si na stáří stáradají vysokoškolsky vzdělání (79 %)

Graf 2: Podíl obyvatel České republiky spořících na stáří podle životní úrovně

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 15. 11. 2018, 801 respondentů starších 15 let, kteří nejsou důchodci, osobní rozhovor.

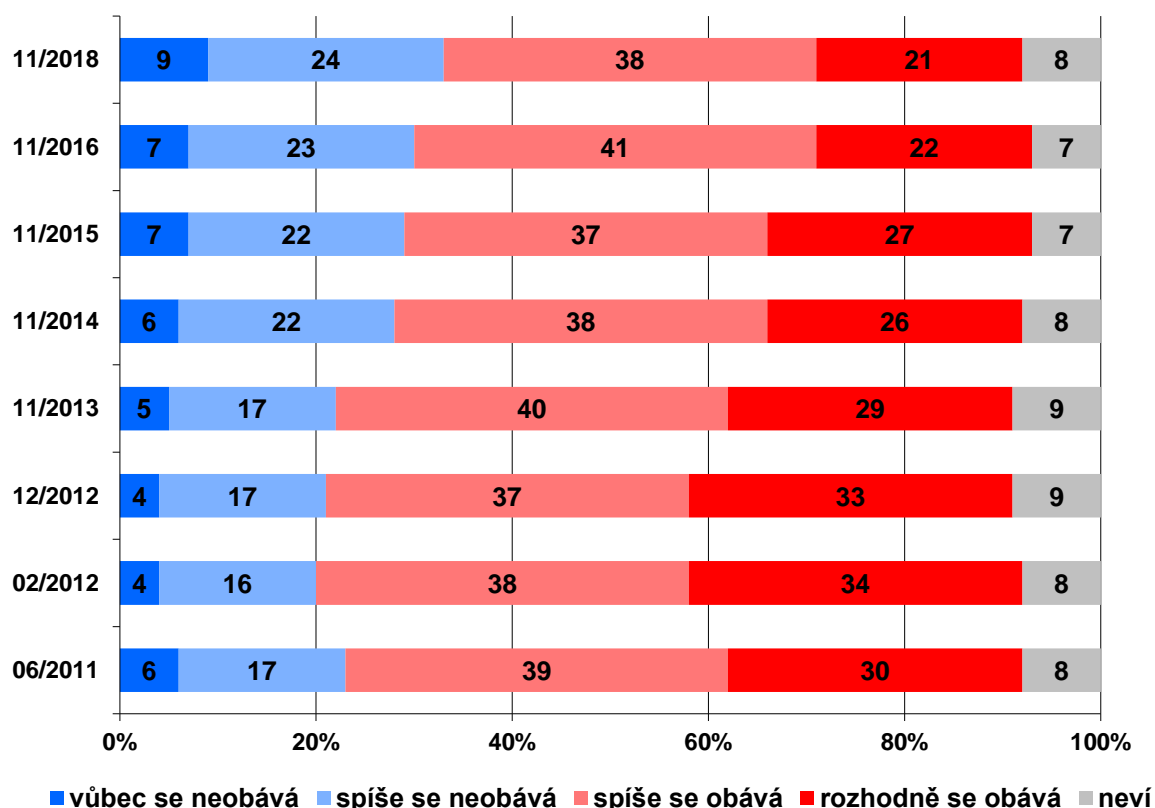
Přibližně třetina obyvatel České republiky (33 %)³, kteří dosud nejsou důchodci, se neobává nedostatečného finančního zajištění, přičemž 9 % dotázaných se „vůbec neobává“ a 24 % se „spíše neobává“. Necelé tři pětiny respondentů (59 %) deklarují, že strach mají, 38 % odpovídajících strach spíše má a 21 % rozhodně má. Zbytek lidí (8 %) zvolilo variantu „neví“.

Obyvatelé České republiky s dobrou životní úrovní domácností, dotázaní ve věku do 29 let, vysokoškolsky vzdělání a muži častěji deklarují, že se nedostatečného zajištění v důchodu neobávají (spojení kategorií „rozhodně se neobává“ a „spíše se neobává“). Naopak častěji se obávají (spojení kategorií „spíše se obává“ a „rozhodně se obává“) ženy, respondenti ve věku 45 až 59 let a odpovídající s „ani dobrou, ani špatnou“, popřípadě špatnou životní úrovní domácnosti.

Od měření z února 2012, kdy se nedostatečného zajištění ve stáří ze strany státu obávala dosud největší část respondentů (20 % se neobávalo, 72 % se obávalo) se situace velmi pozvolna zlepšuje a aktuální výsledek je vůbec nejlepší za celou dobu zkoumání. Oproti zmíněnému únoru 2012 se v současnosti o dostatečnost svého finančního zajištění ve stáří prostřednictvím státem vypláceného důchodu obává o 13 procentních bodů méně dotázaných.

³ Otázka: „Jak moc, pokud vůbec, se obáváte toho, zda budete v důchodu dostatečně finančně zajištěni? Vůbec se neobáváte, spíše se neobáváte, spíše se obáváte, velmi se obáváte.“

Graf 3: Obava o dostatečné finanční zajištění v důchodu

Pozn.: Odpovědi obyvatel ČR starších 15 let bez důchodců.

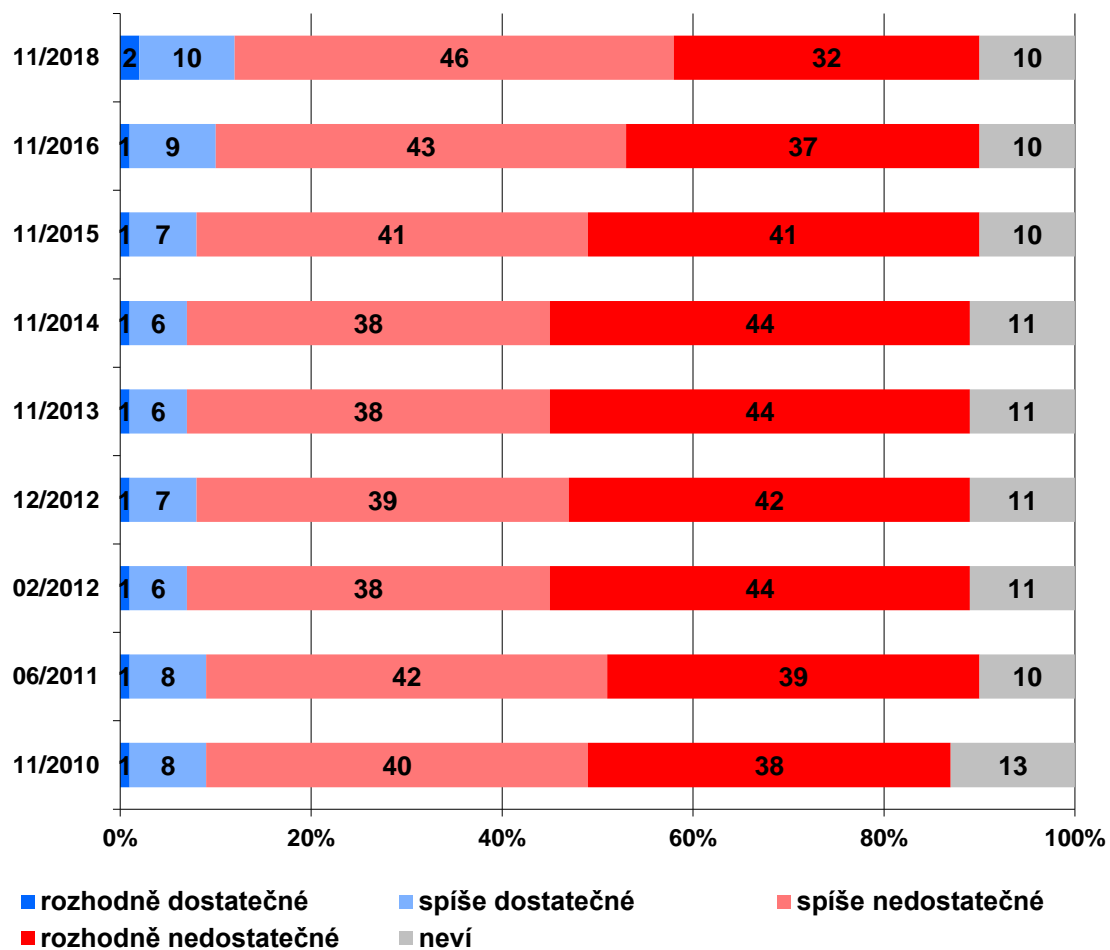
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pouze 2 ze 100 respondentů si myslí, že důchod vyplácený státem pro něj bude „rozhodně dostatečným“ zajištěním ve stáří⁴. Jako „spíše dostatečný“ ho vidí 10 % dotázaných. Zbytek odpovídajících je spíše negativní. Téměř polovina lidí (46 %) si myslí, že bude „spíše nedostatečný“, a 32 % se obává, že bude „rozhodně nedostatečný“. Možnost „nevím“ zvolilo 10 % populace.

Z časového srovnání vyplývá, že podíl lidí, přesvědčených o tom, že je stát dostatečně zajistí v době jejich stáří je dlouhodobě velmi nízký a po celé období let 2010 až 2015 se pohyboval pod hranicí 10 % (v rozmezí 7 až 9 %), v současném výzkumu tento podíl velmi mírně vzrostl, a to na 12 %. Respondenti, kteří byli přesvědčeni, že státem poskytovaný důchod bude „rozhodně nedostatečným“ zajištěním ve stáří, tvořili v únoru 2012 a v listopadu 2013 a 2014 44 % respondentů, v současném výzkumu jejich podíl klesl o 12 procentních bodů na 32 %, což je vůbec nejméně za celou dobu sledování, tj. od roku 2010.

⁴ Otázka: „Myslíte si, že důchod vyplácený státem bude pro Vás znamenat dostatečné, nebo nedostatečné finanční zajištění ve stáří? Rozhodně dostatečné, spíše dostatečné, spíše nedostatečné, rozhodně nedostatečné.“

Graf 4: Důvěra v dostatečné zajištění důchodu státem

Pozn.: Odpovědi obyvatel ČR starších 15 let bez důchodců.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. - 15. 11. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1104</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>239</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ES.25, ES.26, ES.27</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>es181219a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>19. prosince 2018</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
